

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ"**

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 24 "Сфера обслуговування"

Спеціальність: 242 "Туризм"

Освітньо-професійна програма: "Туризм"

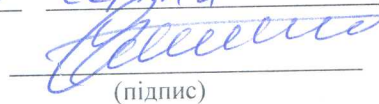
Робоча програма навчальної дисципліни "Організація туризму". – Одеса: ОНУ, 2022. – с.

Розробник: **Яворська Вікторія Володимирівна**, доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від "30" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Олександр ТОПЧИЄВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП "Туризм"

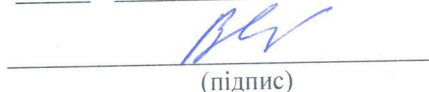

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від "2" вересня 2022 р.

Голова НМК

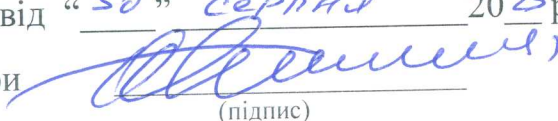

(підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від "30" серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Олександр ТОПЧИЄВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ____ від "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 17 годин – 510 залікових модулів – 3 змістових модулів – 6	Галузь знань <u>24 "Сфера обслуговування"</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>242 "Туризм"</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	Обов'язкова дисципліна	
		Рік підготовки:	
		1,2,3,4 -й	-й
		Семестр	
		2,3,4,5,6,7	-й
		Лекції	
		98 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		92 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		320 год.	год.
		Форма підсумкового контролю: залік - 2,5 сем.; іспит - 7 сем.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни “Організація туризму” – це оволодіння теоретичними знаннями і формування практичних навичок, створення, організації та діяльності туристського підприємства.

Завдання:

- розглянути зміст і функції поняття "туризм", "туристична індустрія", "туристичне підприємство";
- розглянути особливості організації роботи туроператорів, турагентів, підприємств, що надають послуги розміщення, підприємств харчування, транспортних підприємств, санаторно-курортних підприємств, підприємств, що надають екскурсійні послуги, страхових компаній, установ і організацій державної влади та ін., а також володіти знаннями про процеси взаємодії цих підприємств.
- визначити місце та значення туризму у розвитку економіки регіону;
- проаналізувати особливості організації та управління туристичною діяльністю в Україні та світі;
- розглянути теорію і методологію формування та просування якісного туристичного продукту на туристичному ринку;
- розглянути законодавчі аспекти організації туристичної діяльності в Україні.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) **загальні**: **K02.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; **K05.** Прагнення до збереження навколишнього середовища; **K06.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; **K07.** Здатність працювати в міжнародному контексті; **K09.** Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

б) **спеціальні (фахові, предметні)**: **K15.** Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності; **K16.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; **K17.** Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій; **K18.** Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління; **K20.** Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного); **K21.** Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту; **K22.** Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем; **K23.** Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах; **K24.** Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, вміння презентувати туристичний інформаційний матеріал; **K25.** Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств, інформаційні технології та офісну техніку; **K26.** Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу; **K30.** Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Очікувані результати навчання.

Програмні результати навчання: **ПР01.** Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів. **ПР02.** Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук. **ПР06.** Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів. **ПР07.** Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт. **ПР09.** Організовувати

процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки. **ПР10.** Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна). **ПР18.** Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях. **ПР21.** Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності. **ПР22.** Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- головні положення туризмології і формати турів для різних цільових груп;
- методiku організації туристичної діяльності;
- географію туризму;
- різноманіття видів і форм туризму;
- типи туристичного природокористування;
- сучасні комп'ютерні технології та спеціалізовані програми, що застосовуються в туризмі;
- основні світові організації та критерії сертифікації підприємств в сфері гостинності;
- нормативи щодо ведення туристичної діяльності в Україні.

вміти:

- згідно з чинним законодавством готувати засновницькі документи й реєструвати підприємства з урахуванням особливостей різних організаційно-правових форм господарювання та засновувати об'єднання туроператорів і турагентів з метою кооперування;
- готувати документи до укладання угод з вітчизняними й закордонними постачальниками і споживачами послуг, забезпечувати їх реалізацію та оперативний контроль виконання;
- проводити інструктування підлеглих співробітників і туристів з дотримання правил техніки безпеки;
- забезпечувати виконання правил техніки безпеки туристськими групами й індивідуальними туристами;
- згідно з нормативною документацією забезпечувати контроль якості надаваних послуг;
- використовувати оргтехніку, документально оформлювати управлінські рішення, вести кореспонденцію;
- застосовувати сучасні комп'ютерні технології;
- формувати бази стандартів, технічних умов, відстежувати зміни до них;
- вивчати й застосовувати досвід підприємств, які входять до глобальних готельних та ресторанних ланцюгів;
- визначати вплив факторів зовнішнього середовища на результати діяльності туристського підприємства.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність організації туризму. Нормативно-правова база регулювання туристської діяльності.

Тема 1. Характеристика сутності організації туризму.

Сутність поняття “організація”. Організація як функція менеджменту. Функції менеджменту: планування, організація, регулювання, координування, стимулювання (мотивація), контроль. Історія та передумови розвитку туризму. Сучасні підходи до визначення туризму. Поняття "турист" та "екскурсант". Стан розвитку туризму в Україні. Показники розвитку організованого туризму. Динаміка туристських потоків.

Тема 2. Класифікація і функції туризму.

Понятійний апарат туризму. Система класифікації туризму. Соціальна, гуманітарна й економічна функції туризму. Туризм як соціально-економічна система. Фактори, що впливають на розвиток туризму: зовнішні та внутрішні, інтенсивні та стримуючі, фактор сезонності.

Тема 3. Міжнародне правове регулювання туристської діяльності.

Мета й основні завдання регулювання туристської діяльності на міжнародному рівні. Міжнародні організації, які координують туристську діяльність, та їх класифікація. Інструменти регулювання міжнародної туристської діяльності - міжнародні декларації та конвенції, міжурядові угоди. Міжнародні документи, що регламентують туристську діяльність. Сутність міжнародних туристських заходів. Міжнародні відносини України у сфері туризму.

Тема 4. Організація державного управління туристською діяльністю в Україні.

Державні органи регулювання туристської діяльності в Україні - основні цілі та завдання державного регулювання. Схема керування туристською діяльністю в Україні. Туристська політика в Україні, її основні положення. Державна програма розвитку туризму в Україні. Основні законодавчі й нормативно-правові акти у сфері туризму, що діють в Україні. Основні важелі впливу держави на туристську діяльність. Туристські формальності: паспортно-візові, митні, валютні, санітарні. Права й обов'язки туристів і екскурсантів.

Змістовий модуль 2. Організаційні засади створення і діяльності туристського підприємства.

Тема 5. Туристське підприємство як суб'єкт господарювання та його основні цілі.

Поняття про суб'єкт господарської діяльності. Поняття про підприємство та основну мету його функціонування - підприємство, статут, статутний фонд, місія, цілі. Види підприємств. Класифікація підприємств за організаційно-правовою формою. Поняття про туристське підприємство. Середовище туристського підприємства. Види туристських підприємств та їх особливості. Класифікація туристських підприємств. Групи туроператорів. Поняття про туристські ресурси - природні, культурно-історичні, інфраструктурні.

Тема 6. Організаційні засади створення туристського підприємства.

Етапи створення туристського підприємства. Вибір організаційно-правової форми туристського підприємства. Організаційно-правові форми туристських підприємств. Обґрунтування організаційної структури управління туристським підприємством. Лінійна, функціональна і комбінована (лінійно-функціональна) структури управління. Розробка засновницьких документів, державна реєстрація і організаційне оформлення туристського підприємства. Характеристика основних етапів створення підприємства. Вимоги до офісу й

персоналу туристського підприємства. Організаційна структура турагентського підприємства. Організаційна структура туроператорського підприємства. Випадки та порядок ліквідації туристського підприємства.

Тема 7. Характеристика основних технологічних процесів на туристських підприємствах.

Поняття про технологію роботи підприємств і технологічні процеси. Складові технології і класифікація окремих елементів. Учасники технологічних процесів у туристській діяльності. Технологічні аспекти формування туристських послуг і доставки туристського продукту до споживача. Організація обслуговування клієнтів туристської фірми. Особливості організації спеціалізованих видів туризму. Правила організації і проведення заходів виставкової індустрії. Класифікація виставок.

Тема 8. Управління туристським підприємством.

Планування роботи туристського підприємства - об'єкт, зміст, методика, методологія, поточні та оперативні плани, виробничі, фінансові та бізнес-плани. Маркетингова діяльність і реалізація збутової політики туристського підприємства. Управління ресурсами туристського підприємства. Фінансово-економічний аналіз роботи туристського підприємства. Організація обліку і звітності в туристському підприємстві.

Змістовий модуль 3. Державне регулювання діяльності туристських підприємств.

Туристський продукт.

Тема 9. Ліцензування як важіль підвищення якості роботи туристського підприємства

Необхідність і цілі ліцензування. Основні визначення з ліцензування. Нормативно-правова база ліцензування. Порядок оформлення ліцензій. Умови ліцензування. Контроль за дотриманням ліцензійних умов.

Тема 10. Сертифікація в туризмі.

Сутність сертифікації. Цілі сертифікації. Види сертифікації. Порядок і правила сертифікації туристських послуг. Сертифікат відповідності туристських послуг. Державна система сертифікації УкрСЕПРО. Контроль за відповідністю якості послуг в галузі туризму.

Тема 11. Стандартизація в туризмі – засіб захисту прав та інтересів туристів.

Поняття про стандартизацію і стандарти. Цілі та завдання стандартизації. Об'єкт, предмет, область і рівні стандартизації. Міжнародні органи стандартизації. Національна система стандартизації. Основні стандарти, що діють в галузі туризму. Взаємозв'язок стандартизації туристських послуг та їх якості. Контроль за дотриманням стандартів у галузі туризму. Перспективи розвитку стандартизації послуг у галузі туризму в Україні.

Тема 12. Туристський продукт, етапи створення, просування та реалізації

Визначення турпродукту і туроперейтинга. Властивості турпродукту. Єдині вимоги до турпродукту. Проектування турпродукту. Формування турпродукту. Просування турпродукту. Реалізація турпродукту.

Тема 13. Особливості створення туристського продукту в умовах розвитку індустрії туризму.

Структура туристської індустрії. Функції туроператорів, як суб'єктів туристської індустрії. Поняття про концепцію генералізації турпродукту та його життєвий цикл. Параметричний опис складових якості турпродукту. Принципи та інструменти керування якістю турпродукту.

Змістовний модуль 4. Особливості функціонування туристських підприємств

Тема 14. Діяльність туристських підприємств в умовах конкуренції на ринку туристських послуг.

Сучасний туристський ринок. Особливості його функціонування та перспективи розвитку. Характерні особливості туристських ринків різних регіонів світу. Туристський попит

і туристська пропозиція, їх особливості. Конкуренція як основний стимул розвитку туристської індустрії. Конкурентні переваги туристських підприємств. Якість турпродукту – основа конкурентоспроможності туристського підприємства.

Тема 15. Інтеграційні процеси в керуванні підприємствами і організаціями туристської індустрії.

Основні напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємств туристської індустрії. Глобалізація економіки і вибір нових організаційних форм керування суб'єктами індустрії туризму. Особливості інтеграційних процесів в керуванні суб'єктами туристської індустрії. Основні положення концепції корпоративних туристських продуктів. Об'єднання туроператорів і турагентів. Об'єднання туристів. Цілі та завдання основних світових і регіональних туристських об'єднань та організацій. Характеристика існуючих туристських об'єднань в Україні.

Тема 16. Договірні відносини в туризмі.

Загальна характеристика договірної роботи. Вимоги до укладання договорів. Договірні відносини між туристськими підприємствами. Договірні відносини між туристськими підприємствами і підприємствами зовнішнього середовища. Договірні відносини між туристськими підприємствами і споживачами туристських послуг. Характеристика договірних документів у галузі туризму.

Тема 17. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток туристської індустрії.

Поняття про науково-технічний прогрес. Характеристика основних напрямів науково-технічного прогресу. Відмінність понять “ науково-технічний прогрес” і “науково-технічна революція”. Етапи розвитку науково-технічного прогресу. Вплив науково-технічного прогресу на розподіл і кооперування праці. Системність у роботі й комплексність в обслуговуванні – основні складові успішної роботи туристського підприємства. Комп'ютеризація туристського бізнесу – необхідна умова взаємодії туристського підприємства із зовнішнім середовищем.

Змістовний модуль 5. Взаємодія туристських підприємств з постачальниками послуг страхування, транспортних, розміщення та харчування

Тема 18. Страхування в туризмі

Сутність і основні поняття страхування. Загальна характеристика системи страхування. Сучасний стан страхового ринку України. Розвиток окремих видів страхування. Види страхування, що застосовуються в туризмі. Характеристика ризиків у туристській діяльності. Особливості прояву ризиків туристського підприємства. Ризики туристів. Місце страхування серед методів керування ризиками в туристській діяльності. Розробка програм страхування ризиків для туристського підприємства. Укладання договорів між туристськими підприємствами і страховими компаніями. Ефективність страхування в туризмі.

Тема 19. Організація транспортного обслуговування в туризмі.

Транспорт, як засіб забезпечення туристської діяльності. Характеристика транспортної системи країни. Місце і роль транспорту в організації туристської діяльності. Переваги й недоліки різних видів транспорту. Перспективи розвитку окремих видів транспорту. Особливості організації транспортних турів. Перевезення сухопутним транспортом. Подорожі водним транспортом. Перевезення повітряним транспортом. Формалізовані підходи до вибору раціональних маршрутів пересування туристів. Інтеграція різних видів транспорту при перевезенні туристів. Порядок взаємодії туристських і транспортних підприємств.

Тема 20. Організація надання послуг розміщення в туризмі.

Класифікація засобів розміщення. Стисла характеристика засобів розміщення. Загальні вимоги до засобів розміщення. Особливості розміщення туристів у транспортних турах. Організація взаємодії туристських підприємств з підприємствами – засобами розміщення.

Тема 21. Організація функціонування готельного господарства як основної складової засобів розміщення.

Класифікація готельних підприємств і загальні вимоги до них. Організація надання основних послуг і додаткового сервісу в готелях. Класифікація номерного фонду в готелях. Призначення громадських приміщень в готелях. Організація управління готельним комплексом. Керування безпекою клієнтів і співробітників готелів. Керування якістю готельних послуг. Поняття про готельні ланцюги. Стратегія і проблематика розвитку готельного господарства.

Тема 22. Організація надання послуг харчування в туризмі.

Загальна характеристика і типи систем громадського харчування. Режим харчування туристів. Організація харчування туристів у засобах розміщення. Особливості організації харчування туристів у транспортних турах і під час екскурсійного обслуговування. Ресторанна концепція харчування. Поняття про ресторани ланцюги. Організація взаємодії туристських підприємств з підприємствами харчування.

Тема 23. Організація роботи підприємств харчування.

Підприємства харчування та їх класифікація. Стисла характеристика підприємств харчування. Методи обслуговування туристів на підприємствах харчування. Технологія роботи підприємств харчування. Кухня – виробничий центр підприємств харчування. Загальні вимоги до персоналу підприємств харчування. Організація системи безпеки на підприємствах харчування. Меню, його види та функції.

Змістовий модуль 6. Організація екскурсійного обслуговування та санаторно-курортних послуг та інформаційні технології в туризмі

Тема 24. Організація екскурсійного обслуговування.

Поняття екскурсійного обслуговування. Види екскурсій. Характеристика установ, які здійснюють екскурсійне обслуговування. Функціональні напрями роботи підприємств з екскурсійного обслуговування. Організація взаємодії туристських підприємств з підприємствами екскурсійного обслуговування. Перспективи розвитку екскурсійного обслуговування в Україні.

Тема 25. Надання санаторно-курортних послуг у системі туристської індустрії.

Характеристика санаторно-курортного комплексу. Економічна природа санаторно-курортних послуг. Принципи організації санаторно-курортного лікування. Сучасний стан санаторно-курортного комплексу України. Організація взаємодії туристських підприємств з санаторно-курортними підприємствами. Перспективи розвитку санаторно-курортного комплексу України.

Тема 26. Застосування інформаційних технологій в туризмі – засіб підвищення ефективності роботи туристських підприємств

Сутність основних понять інформаційних технологій. Характеристика основних напрямків автоматизації роботи туристських підприємств. Програмне забезпечення туристських подорожей. Інтернет/інтранет – технології в туризмі. Основні фактори підвищення ефективності роботи туристських підприємств при застосуванні інформаційних технологій. Переваги й недоліки інформаційних технологій, що використовуються в туризмі. Класифікація технічних засобів інформаційних технологій, що використовуються туристськими підприємствами. Організація роботи туристських підприємств з всесвітньою мережею Інтернет. Характеристика автоматизованих міжнародних систем бронювання.

Тема 27. Геоінформаційні технології в туризмі.

Спеціалізовані і базові ГІС. Створення карт та атласів для забезпечення розвитку туристичного бізнесу, залучення інвестицій в туризм і планування туристської справи. Інтернет-ресурси, які можна використати під час планування туру: Google Планета Земля, Інтернет-ресурс SAS.Планета, картографічних online-сервісів (Карти Google, Яндекс.Карты, Карты Bing, Карты Yahoo!, NASA, Navitel, eAtlas, WikiMapia, Gurtam та інші).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Сутність організації туризму. Нормативно-правова база регулювання туристської діяльності.												
Тема 1. Характеристика сутності організації туризму	15	4	3			8						
Тема 2. Класифікація і функції туризму	15	4	3			8						
Тема 3. Міжнародне правове регулювання туристської діяльності	15	4	3			8						
Тема 4. Організація державного управління туристською діяльністю в Україні.	15	4	3			8						
Всього за ЗМ 1	60	16	12			32						
Змістовий модуль 2. Організаційні засади створення і діяльності туристського підприємства												
Тема 5. Туристське підприємство як суб'єкт господарювання та його основні цілі.	31	5	6			20						
Тема 6. Організаційні засади створення туристського підприємства.	31	5	6			20						
Тема 7. Характеристика основних технологічних процесів на туристських підприємствах.	32	6	6			20						
Тема 8. Управління туристським підприємством	26	6	4			16						
Всього за ЗМ 2	120	22	22			76						
Змістовий модуль 3. Державне регулювання діяльності туристських підприємств. Туристський продукт. Особливості функціонування туристських підприємств												
Тема 9. Ліцензування як важіль підвищення якості роботи турист. підприємства	32	6	6			20						
Тема 10. Сертифікація в туризмі.	32	6	6			20						

Тема 11. Стандартизація в туризмі – засіб захисту прав та інтересів туристів.	32	6	6			20						
Тема 12. Туристський продукт, етапи створення, просування та реалізації	35	5	5			25						
Тема 13. Особливості створення туристського продукту в умовах розвитку індустрії туризму.	34	5	5			24						
Всього за ЗМ 3	165	28	28			109						
Змістовний модуль 4. Особливості функціонування туристських підприємств												
Тема 14. Діяльність туристських підприємств в умовах конкуренції на ринку туристських послуг	16	4	4			8						
Тема 15. Інтеграційні процеси в керуванні підприємствами і організаціями туристської індустрії.	10	2	2			6						
Тема 16. Договірні відносини в туризмі.	10	2	2			6						
Тема 17. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток туристської індустрії.	9	2	2			5						
Всього за ЗМ 4	45	10	10			25						
Змістовний модуль 5. Взаємодія туристських підприємств з постачальниками послуг страхування, транспортних, розміщення та харчування												
Тема 18. Страхування в туризмі	10	2	2			6						
Тема 19. Організація транспортного обслуговування в туризмі.	10	2	2			6						
Тема 20. Організація надання послуг розміщення в туризмі.	9	2	1			6						
Тема 21. Організація функціонування готельного господарства як основної складової засобів розміщення.	11	2	1			8						
Тема 22. Організація надання послуг харчування в туризмі.	10	1	1			8						

Тема 23. Організація роботи підприємств харчування.	10	1	1			8						
Всього за ЗМ 5	60	10	8			42						
Змістовий модуль 6. Організація екскурсійного обслуговування та санаторно-курортних послуг та інформаційні технології в туризмі												
Тема 24. Організація екскурсійного обслуговування.	18	4	4			10						
Тема 25. Надання санаторно-курортних послуг у системі туристської індустрії.	16	4	4			8						
Тема 26. Застосування інформаційних технологій в туризмі – засіб підвищення ефективності роботи туристських підприємств	14	2	2			10						
Тема 27. Геоінформаційні технології в туризмі	12	2	2			8						
Всього за ЗМ 6	60	12	12			36						
Усього годин	510	98	92			320						

5. Теми семінарських занять

У програмі семінарські заняття не заплановані

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Сутність організації туризму. Нормативно-правова база регулювання туристської діяльності.	12
1	Історія виникнення терміну туризм. Характеристика визначень туризму	1
2	Організація туризму як необхідна вимога суспільства на сучасному етапі розвитку.	1
3	Туризм як соціально-економічне явище ХХІ сторіччя. Значення туризму для розвитку економіки України.	1
4	Передумови розвитку туризму.	1
5	Класифікація туризму та стисла характеристика класифікаційних груп.	1
6	Сутність основних функцій туризму. Перспективи розвитку туризму в Україні.	1
7	Роль міжнародних організацій в регулюванні туристської діяльності.	1
8	Види, цілі й завдання міжнародних туристських організацій.	1
9	Сутність міжнародних туристських заходів.	1
10	Інструменти регулювання міжнародної туристської діяльності.	1

11	Сутність туристської політики в Україні. Основні інструменти її реалізації.	1
12	Основні цілі та завдання органів державного регулювання туристської діяльності в Україні.	1
	Змістовий модуль 2. Організаційні засади створення і діяльності туристського підприємства	22
1	Підприємство як основна складова ринкової системи господарювання.	2
2	Характеристика основних видів підприємств.	1
3	Туристські підприємства як різновид підприємства. Відмінні особливості туристських підприємств.	1
4	Значення діяльності туристських підприємств для економіки країни.	1
5	Здача контрольної роботи «Туристські формальності».	1
6	Порівняльний аналіз різних організаційно-правових форм туристських підприємств.	1
7	Характеристика переваг і недоліків різних організаційних структур керування туристським підприємством.	1
8	Послідовність створення туристського підприємства.	1
9	Сутність понять технологія та технологічний процес.	1
10	Загальна характеристика технології роботи туристського підприємства.	1
11	Спеціалізовані види туризму й технологічні особливості їх реалізації.	1
12	Участь туристських підприємств у виставках як засіб підвищення якості роботи.	2
13	Основні принципи та методи планування роботи туристського підприємства.	2
14	Специфіка маркетингової діяльності туристських підприємств.	2
15	Кваліфікаційні вимоги до працівників підприємств туристської галузі.	2
16	Організація обліку і контролю роботи туристського підприємства.	2
	Змістовий модуль 3. Державне регулювання діяльності туристських підприємств. Туристський продукт. Особливості функціонування туристських підприємств	28
1	Сутність ліцензування діяльності підприємств у галузі туризму.	1
2	Характеристика ліцензійних умов туристської діяльності.	1
3	Характеристика документів, що оформляються при ліцензуванні туристської діяльності.	1
4	Порядок контролю за дотриманням ліцензійних умов туристськими підприємствами.	1
5	Сутність сертифікації в галузі туризму.	1
6	Характеристика державної системи сертифікації УкрСЕПРО.	1
7	Порядок проходження сертифікації послуг у сфері туризму.	1
8	Характеристика схем сертифікації.	1
9	Контроль за відповідністю якості сертифікованих послуг у галузі туризму.	1
10	Сутність стандартизації в туризмі.	1
11	Характеристика міжнародних і національних органів стандартизації.	1
12	Характеристика основних стандартів, що діють у галузі туризму.	1
13	Контроль за дотриманням стандартів у галузі туризму.	1
14	Особливості турпродукту.	1
15	Характеристика основних етапів проектування і формування турпродуктів.	2
16	Характеристика заходів з просування турпродуктів.	2
17	Характеристика засобів реалізації турпродуктів.	2
18	Стисла характеристика складових туристської індустрії.	2
19	Особливості діяльності туроператорів в умовах функціонування туристської індустрії.	2
10	Поняття про життєвий цикл туристського продукту.	2

21	Керування якістю туристського продукту.	2
	Змістовний модуль 4. Особливості функціонування туристських підприємств	10
1	Структура туристського ринку.	2
2	Характеристика сегментів туристського ринку.	0,5
3	Туристський попит і туристська пропозиція, їх особливості.	0,5
4	Вплив якості туристського продукту на конкурентоспроможність туристського підприємства.	0,5
5	Характеристика регіональних туристських об'єднань і організацій загального й галузевого характеру.	0,5
6	Характеристика спеціалізованих і особливих туристських об'єднань та організацій.	0,5
7	Сутність інтеграційних процесів у галузі туризму.	0,5
8	Характеристика міжнародних туристських об'єднань та організацій загального й галузевого характеру.	0,5
9	Особливості договірної роботи в галузі туризму.	0,5
10	Характеристика договірних документів взаємодії партнерів по туристській діяльності.	0,5
11	Характеристика договірних документів взаємодії туристських підприємств з постачальниками туристських послуг.	0,5
12	Характеристика договірних документів, що оформляються при укладанні договорів з туристами, порядок їх оформлення.	0,5
13	Сутність науково-технічного прогресу та його вплив на розвиток економіки.	0,5
14	Вимоги до роботи туристських підприємств в умовах розвитку науково-технічного прогресу.	0,5
15	Комп'ютеризація як основний напрям підвищення ефективності роботи туристського підприємства.	1
	Змістовний модуль 5. Взаємодія туристських підприємств з постачальниками послуг страхування, транспортних, розміщення та харчування	8
1	Характеристика ризиків у туристській діяльності. Особливості прояву ризиків туристського підприємства. Ризики туристів. Місце страхування серед методів керування ризиками в туристській діяльності. Розробка програм страхування ризиків для туристського підприємства. Характеристика транспортної системи. Місце і роль транспорту в організації туристської діяльності.	2
2	Переваги й недоліки різних видів транспорту. Особливості організації транспортних турів. Формалізовані підходи до вибору раціональних маршрутів пересування туристів.	2
3	Сутність поняття "засоби розміщення". Види засобів розміщення. Загальні й специфічні вимоги до засобів розміщення. Особливості взаємодії туристських підприємств із засобами розміщення.	1
4	Види готельних підприємств, їх стисла характеристика. Організаційна структура керування готелем. Основні та додаткові послуги в готелях, технологія їх надання. Використання номерного фонду в готелях. Керування безпекою клієнтів і співробітників готелів.	1

5	Особливості послуг харчування, що надаються туристам. Загальні вимоги до підприємств харчування. Умови харчування і методи обслуговування. Фактори, що впливають на якість обслуговування туристів на підприємствах харчування.	1
6	Види підприємств харчування, їх стисла характеристика. Організаційна структура керування підприємством харчування. Основні принципи організації роботи підприємств харчування. Основні заходи з організації безпеки клієнтів і персоналу на підприємствах харчування.	1
	Змістовий модуль 6. Організація екскурсійного обслуговування та санаторно-курортних послуг та інформаційні технології в туризмі	12
1	Перспективи розвитку екскурсійного обслуговування в Україні. Сутність екскурсійної роботи. Характеристика документів, що оформляються при проведенні екскурсій. Порядок проведення екскурсій. Організаційні структури керування в установах, що здійснюють екскурсійне обслуговування.	4
2	Місце і роль санаторно - курортних підприємств в туристській діяльності. Взаємодія туристських підприємств із санаторно - курортними підприємствами.	4
3	Визначення інформаційних технологій, сучасний стан їх розвитку. Використання інформаційних технологій в діяльності туристських підприємств.	2
4	Розробка ПС-пакетів для закладів розміщення Розробка ПС-пакетів для закладів харчування	2
	Разом	92

7. Теми лабораторних занять

У програмі лабораторні заняття не заплановані

8. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Сутність організації туризму. Нормативно-правова база регулювання туристської діяльності.	32
Особливості туризму як об'єкту керування	2
Переваги організованого туризму і перспективи його розвитку.	2
Визначення туризму за законодавством України. (конспект першоджерел)	2
Характеристика туристських ресурсів України. Особливості туристської діяльності в Україні.	2
Ознайомлення з визначеннями основних термінів у різних першоджерелах. (конспект першоджерел).	2
Класифікація туризму за законодавством України. (конспект першоджерел).	2
Вивчення основних міжнародних актів, що регламентують туристську діяльність.	2
Вивчення основних нормативно-правових документів, що діють в Україні в галузі туризму.	2
Виконання контрольної роботи «Міжнародна і національна нормативно-правова база туристської діяльності».	2
Основні положення Державної програми розвитку туризму на 2002 – 2010 роки	2

(конспект першоджерел)	
Конспектування основних положень нормативно-правових документів з туристської діяльності в Україні.	2
Вивчення законодавчої бази, що регламентує туристські формальності.	2
Підготовка до тестування за змістовним модулем 1.	8
Змістовий модуль 2. Організаційні засади створення і діяльності туристського підприємства	76
Вивчення основних положень Господарського кодексу України (конспект першоджерела).	5
Характеристика основних цілей створення і функціонування туристських підприємств.	5
Перспективи розвитку туристських підприємств в Україні.	5
Переваги й недоліки різних організаційно-правових форм підприємств.	5
Порівняльний аналіз різних типів організаційних структур керування підприємством	5
Характеристика засновницьких документів для туристських підприємств.	5
Характеристика офісу й персоналу туристського підприємства.	5
Основні принципи розробки напрямів туристських подорожей і формування програм обслуговування.	5
Основні цілі й завдання участі туристських підприємств у виставках.	5
Основні етапи планування роботи туристського підприємства.	5
Організація рекламної діяльності туристського підприємства.	5
Основні принципи організації праці на туристському підприємстві	5
Організація фінансово-економічної роботи на туристському підприємстві	5
Підготовка до тестування за змістовим модулем 2	11
Змістовий модуль 3. Державне регулювання діяльності туристських підприємств. Туристський продукт. Особливості функціонування туристських підприємств	109
Вивчення закону України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності”(конспект першоджерела).	15
Вивчення документа “Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з організації іноземного, внутрішнього, зарубіжного туризму, екскурсійної діяльності” (конспект першоджерела).	15
Вивчення документа “Порядок контролю за додержанням ліцензійних умов провадження господарської діяльності з організації іноземного, внутрішнього, зарубіжного туризму, екскурсійної діяльності” (конспект першоджерела).	10
Вивчення ДСТУ 2462-94. Сертифікація. Основні поняття. Терміни та визначення.. (конспект першоджерела).	15
Вивчення ДСТУ 3413 – 96 Система сертифікації УкрСЕПРО. Порядок проведення сертифікації продукції. (конспект першоджерела).	15
Вивчення наказу Державного стандарту України №37 від 27.01. 1999 р. “Правила обов’язкової сертифікації готельних послуг” (конспект першоджерела).	10
Вивчення наказу Державного стандарту України №37 від 27.01. 1999 р. “Правила обов’язкової сертифікації послуг харчування” (конспект першоджерела).	10
Виконання завдання “Проектування туристської подорожі (походу)”.	19
Змістовний модуль 4. Особливості функціонування туристських підприємств	25
Ознайомлення з характерними особливостями туристських ринків різних регіонів світу (Європейський, Американський, Південно – Азіатський, Азіатсько – Тихоокеанський, Близькосхідний, Африканський регіони).	3
Ознайомлення з цілями й завданнями основних світових і регіональних	3

туристських об'єднань та організацій.	
Характеристика існуючих туристських об'єднань в Україні.	3
Ознайомлення з формами договорів, які укладають туристські підприємства з різними суб'єктами туристського ринку.	3
Характеристика основних напрямів науково-технічного прогресу.	3
Відмінність понять “ науково-технічний прогрес” і “науково-технічна революція”.	3
Підготовка до тестування за змістовим модулем 4.	7
Змістовний модуль 5. Взаємодія туристських підприємств з постачальниками послуг страхування, транспортних, розміщення та харчування	42
Сучасний стан страхового ринку України.	4
Розвиток окремих видів страхування.	4
Вивчення вимог до страхування в туристській діяльності за законодавством України.	4
Перспективи розвитку окремих видів транспорту.	2
Вивчення основних положень Закону “Про транспорт”(конспект першоджерела).	2
Вивчення правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту (конспект першоджерела).	4
Підготовка матеріалів ділової гри “Взаємодія туристських підприємств з органами державного регулювання туристської діяльності й постачальниками послуг”.	4
Вивчення стандарту ДСТУ 4268-2003 - Послуги туристські. Засоби розміщення. Загальні вимоги (конспект першоджерела).	2
Вивчення міжнародних готельних правил (конспект першоджерела).	4
Вивчення правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення і надання готельних послуг (конспект першоджерела).	4
Підготовка реферату “Засоби розміщення”	4
Вивчення стандарту ДСТУ4269 – 2003 Послуги туристські. Класифікація готелів (конспект першоджерела).	2
Основні проблеми, що виникають при наданні послуг харчування туристам.	2
Змістовий модуль 6. Організація екскурсійного обслуговування та санаторно-курортних послуг та інформаційні технології в туризмі	36
Перспективи розвитку екскурсійного обслуговування в Україні.	4
Підготовка матеріалів ділової гри “Взаємодія туристських підприємств з органами державного регулювання туристської діяльності й постачальниками послуг”.	4
Характеристика стану розвитку підприємств санаторно – курортного комплексу України.	4
Аналіз перспектив розвитку санаторно-курортного комплексу України.	4
Переваги й недоліки інформаційних технологій, що використовуються в туризмі.	4
Класифікація технічних засобів інформаційних технологій, що використовуються туристськими підприємствами.	4
Організація роботи туристських підприємств з всесвітньою мережею Інтернет.	4
Вивчення характеристик автоматизованих міжнародних систем бронювання.	2
Ознайомтесь з можливостями геоінформаційної системи Google Планета Земля (www.google.com/earth).	2
<i>Ознайомтесь з Інтернет-ресурсом SAS.Планета (www.sasgis.org)</i>	2
Підготовка до тестування за змістовим модулем 6.	2
Разом	320

9. Методи навчання

Лекції із застосуванням наочних засобів, презентації, самостійна робота, розрахункове домашнє завдання, опрацювання нового матеріалу, самостійне опрацювання нового матеріалу, в т.ч. із застосуванням Інтернет-ресурсів.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточне контрольне опитування, оцінювання семінарських доповідей та виконання індивідуальних завдань; підсумковий контроль - іспит. В обов'язковому порядку здійснюється облік відвідування студентами усіх видів занять.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на	може використовувати знання в

	репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

12. Питання для підсумкового контролю

Змістовий модуль 1. Сутність організації туризму. Нормативно-правова база регулювання туристської діяльності.

Тема 1. Характеристика сутності організації туризму.

1. Назвіть функції менеджменту.
2. Що означає слово організація як функція менеджменту?
3. Як виник термін туризм?
4. Які основні особливості туризму як об'єкта керування?
5. Дайте визначення туризму, яке встановлено Всесвітньою туристською організацією.
6. Наведіть статистичне визначення туризму.
7. Дайте визначення туризму згідно із Законом України "Про туризм"
8. Яке значення має туризм для економіки країни?
9. Які переваги має організований туризм?

Тема 2. Класифікація і функції туризму.

1. Наведіть визначення понять турист, туристська діяльність, туристські ресурси, рекреаційні системи.
2. У чому різниця між туристом та екскурсантом?
3. Яку роль відіграє класифікація туризму? На підставі яких критеріїв здійснюється диференціація туризму за видами?
4. Наведіть класифікацію туризму за різними ознаками, дайте стислу характеристику класифікаційних груп.
5. У чому полягає соціальна, гуманітарна та економічна функції туризму?
6. Які негативні наслідки розвитку туризму?
7. Дайте визначення туризму як соціально-економічної системи.

8. Назвіть фактори, що впливають на розвиток туризму.
9. Які особливості має туристська діяльність в Україні?
10. Які перспективи розвитку туризму в Україні?

Тема 3. Міжнародне регулювання туристської діяльності.

1. Чому необхідно регулювати туристську діяльність на міжнародному рівні?
2. Наведіть класифікацію міжнародних туристських організацій та об'єднань.
3. Вкажіть керівні органи Всесвітньої туристської організації та назвіть їх функції.
4. Які переваги дає країнам членство у UNWTO?
5. Назвіть регіональні міжнародні туристські організації.
6. Які спеціалізовані туристські організації та об'єднання Ви знаєте? У чому полягає їх діяльність?

7. Які міжнародні акти регулюють туристську діяльність?

Тема 4. Організація державного керування туристською діяльністю в Україні.

1. Які основні нормативно-правові акти регулюють туристську діяльність в Україні?
2. Яка основна мета державного регулювання туристською діяльністю?
3. Назвіть головні принципи державного регулювання туристської діяльності.
4. Які концептуальні завдання державного регулювання туристського бізнесу на сучасному етапі розвитку економіки?
5. Назвіть органи державного керування туристською діяльністю в Україні.
6. Що відноситься до інструментів державного регулювання туристської діяльності?
7. Що відноситься до туристських формальностей?
8. Які міжнародні документи регламентують туристські формальності?
9. У чому полягає роль туристського підприємства при дотриманні туристських формальностей?
10. Розкрийте сутність паспортно-візових формальностей.
11. Як пов'язані запрошення і віза?
12. Які фактори обмежують одержання візи?
13. В яких випадках можливо оформлення групової візи?
14. У чому особливість шенгенських віз?
15. У чому полягає сутність митних формальностей?
16. Які документи необхідно мати туристу при проходженні митного контролю?
17. З якою метою здійснюється валютний контроль?
18. Яке місце і роль санітарних(медичних) формальностей у розвитку міжнародного туризму?

Змістовий модуль 2. Організаційні засади створення та діяльності туристського підприємства.

Тема 5. Туристське підприємство як суб'єкт господарювання та його основні цілі.

1. Яка мета створення і функціонування підприємств?
2. Яке місце в економічній системі сучасного суспільства підприємство?
3. Наведіть класифікацію підприємств за різними критеріями.
4. Які елементи входять до зовнішнього середовища підприємства, як вони впливають на його діяльність?
5. Які елементи входять до внутрішнього середовища підприємства, як вони впливають на його діяльність?
6. Назвіть основні види діяльності підприємств.
7. Вкажіть характерні особливості туристських підприємств.
8. Які основні принципи діяльності туристських підприємств?
9. Що відноситься до ресурсного забезпечення діяльності туристського підприємства?

Тема 6. Організаційні засади створення туристського підприємства.

1. Які існують організаційні форми туристських підприємств?
2. Які фактори визначають вибір організаційно-правової форми діяльності туристського

підприємства?

3. Що відноситься до засновницьких документів туристського підприємства?
4. З чого складається процедура створення туристського підприємства?
5. Хто може бути засновником туристського підприємства?
6. Дайте характеристику організаційних структур керування, що застосовуються на туристських підприємствах?

7. Назвіть основні вимоги до офісу туристського підприємства.
8. Які основні вимоги ставляться до персоналу туристських підприємств?
9. В яких випадках ліквідується туристське підприємство?
10. Який порядок ліквідації туристського підприємства?

Тема 7. Характеристика основних технологічних процесів на туристських підприємствах

1. Які типи підприємств існують у сфері туризму?
2. Назвіть основні завдання туроператорів.
3. Які основні функції притаманні турагентам?
4. Розкрийте сутність поняття технологія.
5. Що таке технологічний процес?
6. Які етапи створення нового турпродукту?
7. Які вимоги висувують до процесу обслуговування туристів?
8. Які фактори визначають рівень обслуговування клієнтів?
9. Які фактори впливають на рівень обслуговування клієнтів при купівлі туру?
10. Назвіть основні проблеми організації спеціалізованих видів туризму.
11. Яке значення для розвитку туризму мають виставки і ярмарки?
12. Яка різниця між виставками і ярмарками?
13. Які основні правила організації і проведення заходів виставочної індустрії?

Тема 8. Керування туристським підприємством.

1. Які існують методи планування роботи підприємства?
2. У чому полягає специфіка маркетингу послуг туризму?
3. Які основні напрямки рекламної діяльності застосовуються туристськими підприємствами?
4. Назвіть основні методи керування персоналом, що застосовуються на туристських підприємствах.
5. Назвіть основні принципи організації праці на туристських підприємствах.
6. Як проводиться організація розрахунків з клієнтами туристської фірми?
7. За якими основними показниками оцінюється діяльність туристського підприємства?

Змістовий модуль 3. Державне регулювання діяльності туристських підприємств.

Туристський продукт. Особливості функціонування туристських підприємств

Тема 9. Ліцензування як важіль підвищення якості роботи туристського підприємства

1. Яка основна мета проведення ліцензування діяльності туристського підприємства?
2. Яка різниця між ліцензіатом і здобувачем ліцензії?
3. Які види діяльності у сфері туризму підлягають ліцензуванню в Україні?
4. Які органи державної влади в Україні проводять ліцензування у сфері туризму?
5. Вказати основні законодавчі документи, що регламентують проведення ліцензування в Україні?
6. Який порядок оформлення ліцензії на туристську діяльність?
7. Вказати основні умови ліцензування туристської діяльності.
8. Назвати випадки, в яких може бути відмовлено у видачі ліцензії туристському підприємству?
9. В яких випадках ліцензія переоформляється?
10. В яких випадках видається дублікат ліцензії?

11. Яка періодичність проведення планових перевірок дотримання ліцензійних умов?
12. Які основні права й обов'язки комісії з перевірки за дотриманням ліцензійних умов здійснення туристської діяльності?
13. Який порядок оскарження висновків комісії за дотриманням ліцензійних умов здійснення туристської діяльності?

Тема 10. Сертифікація в туризмі

1. Яка основна мета сертифікації в туризмі?
2. Які існують види сертифікації в туризмі?
3. Назвіть основні правила сертифікації послуг у сфері туризму.
4. В яких випадках проводиться обов'язкова сертифікація?
5. Яка мета проведення додаткової сертифікації?
6. Яку інформацію містить сертифікат відповідності послуг у сфері туризму?
7. Які основні завдання державної системи сертифікації УкрСЕПРО?
8. Які організації входять до державної системи сертифікації УкрСЕПРО?
9. Як здійснюється контроль відповідності якості послуг у сфері туризму?

Тема 11. Стандартизація в туризмі – засіб захисту прав та інтересів туристів.

1. У чому полягає сутність стандартизації?
2. Які основні цілі та завдання стандартизації в сфері туризму?
3. Наведіть визначення об'єкта, предмета, області і рівня стандартизації.
4. Які основні завдання міжнародних органів стандартизації?
5. Назвіть провідні міжнародні організації із стандартизації.
6. Які організації входять до національної системи стандартизації?
7. Які основні стандарти України діють в галузі туризму?
8. Як здійснюється контроль за дотриманням стандартів у сфері туризму в Україні?
9. Які перспективи розвитку стандартизації у сфері туризму в Україні?

Тема 12. Туристський продукт, етапи створення, просування і реалізації

1. Наведіть визначення туристського продукту.
2. Що відноситься до характерних туристських послуг?
3. Що відноситься до супутніх туристських послуг?
4. Яка різниця між основними і додатковими туристськими послугами?
5. Що таке туроперейтинг?
6. Які властивості має туристський продукт?
7. Які вимоги ставляться до туристського продукту в сучасних умовах?
8. Які етапи включає проектування турпродукту?
9. Які роботи виконують на стадії формування турпродукту?
10. В яких напрямках здійснюється просування туристського продукту на ринку туристських послуг?
11. Дайте характеристику каналам розподілу туристського продукту.
12. Які існують засоби реалізації туристського продукту?
13. Як здійснюється стимулювання продажу туристського продукту?

Тема 13. Особливості створення туристського продукту в умовах розвитку індустрії туризму.

1. Дайте визначення туристської індустрії.
2. Назвіть складові елементи туристської індустрії.
3. Назвіть функції туроператорів як суб'єктів туристської індустрії.
4. У чому полягає сутність концепції генералізації туристського продукту?
5. Назвіть стадії життєвого циклу туристського продукту.
6. У чому полягають проблеми визначення якості туристського продукту?
7. Які основні принципи керування якістю туристського продукту?
8. Які існують інструменти керування якістю туристського продукту?

Змістовний модуль 4. Особливості функціонування туристських підприємств

Тема 14. Діяльність туристських підприємств в умовах конкуренції на ринку туристських послуг.

1. Дайте визначення туристського ринку.
2. Які основні особливості функціонування туристського ринку?
3. Які перспективи розвитку туристського ринку?
4. Назвіть характерні особливості туристських ринків різних регіонів світу.
5. Дайте визначення туристського попиту та туристської пропозиції.
6. Які особливості мають туристський попит та туристська пропозиція?
7. Дайте визначення конкуренції.
8. Які конкурентні переваги мають туристські підприємства?
9. Які фактори впливають на зростання конкуренції на туристському ринку?
10. Які заходи необхідно вживати для підвищення конкурентоспроможності туристських підприємств?
11. Чому якість туристського продукту є основою підвищення конкурентоспроможності туристського підприємства?

Тема 15. Інтеграційні процеси в керуванні підприємствами і організаціями туристської індустрії.

1. Які існують основні напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємств туристської індустрії?
2. Назвіть нові організаційні форми керування суб'єктами туристської індустрії в умовах глобалізації економіки.
3. Вкажіть основні особливості інтеграційних процесів у керуванні роботою підприємств та організацій туристської індустрії
4. Дайте визначення громадської організації.
5. З якою метою утворюються об'єднання туроператорів і турагентів.
6. Назвіть основні положення концепції корпоративних туристських продуктів.

Тема 16. Договірні відносини в туризмі.

1. Що таке договір?
2. Дайте класифікацію договорів.
3. Які умови договорів є суттєвими?
4. Яку роль в договорі відіграють звичайні й випадкові умови?
5. Чому правильно укладені договори мають важливе значення для досягнення високого рівня якості туристського обслуговування?
6. Яку попередню роботу і чому необхідно провести туристському підприємству перед укладанням договору(контракту)?
7. Які нормативно-правові документи регламентують договірні відносини в туризмі на міжнародному й національному рівнях?
8. Які умови повинні містити договори між ініціативним і рецептивним туроператорами?
9. Які існують моделі правовідносин між туроператором і турагентом?
10. Що відноситься до суттєвих умов типового договору надання туристських послуг?
11. У чому полягає специфіка укладання договорів з готелем, автотранспортним підприємством, залізницею, авіакомпанією, підприємством харчування то що?

Тема 17. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток туристської індустрії.

1. Дайте визначення науково-технічного прогресу.
2. Назвіть етапи розвитку науково-технічного прогресу.
3. У чому різниця між науково-технічним прогресом і науково-технічною революцією?
4. Як впливає науково-технічний прогрес на організацію праці в туристських підприємствах?
5. Чому в сучасних умовах необхідна комп'ютеризація керування туристською діяльністю?

Змістовний модуль 5. Взаємодія туристських підприємств з постачальниками послуг страхування, транспортних, розміщення та харчування

Тема 18. Страхування в туризмі

1. Що таке страхування?
2. Яка основна мета страхування?
3. Як класифікується страхування?
4. В яких формах може проводитися страхування?
5. Що таке вид страхування?
6. Які існують види страхування?
7. Що спільного й відмінного є між страховою подією та страховим випадком?
8. Які ризики існують в туризмі?
9. Які види страхування застосовують в туризмі?
10. Які існують форми страхування від нещасних випадків?
11. За яким напрямками здійснюється медичне страхування в туризмі?
12. Що таке страхування відповідальності?
13. За якими напрямками здійснюється страхування відповідальності в туризмі?
14. Яку необхідну інформацію повинен містити договір про страхування?
15. Які перспективи розвитку страхування в туризмі?

Тема 19. Організація транспортного обслуговування в туризмі.

1. Які види транспорту входять до транспортної системи країни?
2. Які основні види транспорту застосовують в туризмі?
3. Які напрямки транспортного забезпечення існують в туризмі?
4. Які напрямки автопослуг застосовують в туризмі?
5. Які види потягів існують в системі пасажирських залізничних перевезень?
6. Які переваги й недоліки мають залізничні подорожі?
7. Що таке морські круїзи?
8. Як річкові круїзи використовують в системі туристських перевезень?
9. Які форми взаємодії існують між туристськими підприємствами та авіакомпаніями?
10. У чому полягають переваги інтеграції різних видів транспорту при перевезенні туристів?
11. Яку інформацію повинен містити договір між туристським підприємством і транспортним підприємством?

Тема 20. Організація надання послуг розміщення в туризмі.

1. Розкрийте сутність поняття “засіб розміщення”.
2. Як класифікуються засоби розміщення для туристів?
3. Назвіть основні вимоги до засобів розміщення.
4. Які основні особливості розміщення туристів у транспортних турах?
5. Які відомості повинен містити договір між туристським підприємством і підприємством – засобом розміщення?

Тема 21. Організація функціонування готельного господарства як основної складової засобів розміщення.

1. Розкрийте сутність поняття “готель”.
2. Як класифікують готелі?
3. Які основні служби повинно мати готельне підприємство?
4. Що відноситься до основних послуг готелів?
5. Що відноситься до додаткових послуг готелів?
6. Як класифікується номерний фонд в готелях?
7. З якою метою організуються громадські приміщення в готелях?
8. Дайте характеристику організаційної структури управління готелем.
9. Для чого необхідно керувати якістю готельних послуг?
10. Які основні проблеми розвитку готельного господарства в Україні?

Тема 22. Організація надання послуг харчування в туризмі.

1. Які існують типи систем громадського харчування?
2. Які існують режими приймання їжі туристами?
3. Які основні вимоги до організації харчування туристів у засобах розміщення?
4. Які особливості має організація харчування туристів у транспортних турах?
5. Які особливості має організація харчування туристів під час екскурсійного обслуговування?
6. У чому сутність ресторанної концепції харчування?
7. Що таке ресторанный ланцюг?
8. Яку інформацію повинен містити договір між туристським підприємством і підприємством харчування?

Тема 23. Організація роботи підприємств харчування.

1. Як класифікують підприємства харчування?
2. Яке основне обладнання повинно бути на підприємстві харчування?
3. Дайте стислу характеристику технології роботи підприємства харчування.
4. Які основні вимоги ставляться до персоналу підприємств харчування?
5. Яка основна мета створення системи безпеки на підприємствах харчування?
6. Дайте визначення меню.
7. Які основні види меню існують на підприємствах харчування?
8. Які функції виконує меню на підприємствах харчування?

Змістовий модуль 6. Організація екскурсійного обслуговування та санаторно-курортних послуг та інформаційні технології в туризмі

Тема 24. Організація екскурсійного обслуговування.

1. Дайте визначення поняття “екскурсійне обслуговування”.
2. Які потреби людини задовольняють екскурсійні послуги?
3. Назвіть основні показники екскурсійного обслуговування.
4. Назвіть основні форми організації екскурсій.
5. Які функції виконує екскурсія?
6. Як класифікують екскурсії?
7. Які принципи побудови екскурсій?
8. Що таке “портфель екскурсовода”?
9. Що таке диференціація екскурсійного обслуговування?
10. Назвіть основні посадові обов’язки екскурсовода.
11. Які дані повинен містити договір між туристським підприємством та установою екскурсійного обслуговування.

Тема 25. Надання санаторно-курортних послуг в системі туристської індустрії.

1. У чому суть лікувально-оздоровчого туризму?
2. Які рекреаційно-туристські ресурси є визначальними для оздоровчо-лікувального туризму?
3. Яка роль курортів у системі туристської діяльності?
4. Назвіть типові для санаторно-курортного лікування заклади та визначить поле їх діяльності.
5. Які фактори впливають на психологічне й функціональне задоволення відпочиваючого в санаторно-курортному закладі?
6. З чого складається процес надання санаторно-курортних послуг?
7. Назвіть основні методи санаторно-курортного лікування.
8. Назвіть функціональні складові курортного підприємства.
9. У чому полягає ефективність правильно організованої санаторно-курортної діяльності?
10. Які перспективи розвитку санаторно-курортного комплексу України?

Тема 26. Застосування інформаційних технологій в туризмі – засіб підвищення ефективності роботи туристських підприємств

1. Розкрийте сутність інформаційних технологій.
2. Назвіть основні напрямки автоматизації роботи туристських підприємств.
3. Які основні фактори підвищення ефективності роботи туристських підприємств при застосуванні інформаційних технологій?
4. Які основні переваги використання інформаційних технологій в туризмі?
5. Які основні недоліки використання інформаційних технологій в туризмі?
6. Як класифікуються технічні засоби, що використовуються при обробці інформації на туристських підприємствах?
7. Яке програмне забезпечення необхідно мати туристській фірмі?
8. У чому полягає сутність застосування Інтернет технологій?
9. Які основні можливості для туристського бізнесу надає Інтернет?
10. Що необхідно для підключення туристського підприємства до мережі Інтернет?
11. Яка основна мета використання автоматизованих міжнародних систем бронювання?
12. Розкрийте сутність реалізації товарів і послуг в режимі онлайн.

Тема 27. Геоінформаційні технології в туризмі.

1. Особливості спеціалізованих і базових ГІС.

2. Назвіть завдання, які вирішують ГІС
3. Назвіть Інтернет-ресурси, які можна використати під час планування туру.
4. ГІС та супутникові системи.
5. Муніципальні ГІС.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів на практичних заняттях

На практичному занятті оцінюються:

- 1) усні відповіді студентів;
- 2) участь в обговоренні дискусійних питань;
- 3) участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- 4) аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- 5) реферативні виступи, усні повідомлення тощо
- 6) виконання практичних тематичних завдань (робота з картою, побудова таблиць діаграм, розробка маршруту подорожі тощо).

Оцінювання знань студента під час практичних занять відбувається за критеріями:

- 1) повнота розкриття питання, логічність і стиль виступу;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу;
- 3) культура мовлення, впевненість, емоційність та переконливість;
- 4) уміння обґрунтувати свою позицію і відповісти на запитання викладача;
- 5) оперування науковою літературою, володіння фактографічним матеріалом;
- 6) використання основної та додаткової літератури (монографії, навчальні посібники, збірники документів, періодичні видання тощо);
- 7) уміння узагальнити і робити аргументовані висновки;
- 8) навички застосування отриманих теоретичних знань на практиці.

Поточний контроль				Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1					
T1	T2	T3	T4	40	100
15	15	15	15		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Поточний контроль				Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №2					
T5	T6	T7	T8	40	100
15	15	15	15		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Поточний контроль					Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль № 3						
T9	T10	T11	T12	T13	40	100
12	12	12	12	12		

T10, T12 ... T13 – теми змістових модулів.

Поточний контроль				Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №4					
T14	T15	T16	T17	40	100
15	15	15	15		

T14, T15 ... T17 – теми змістових модулів.

Поточний контроль						Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль № 5							
T18	T19	T20	T21	T22	T23	40	100
10	10	10	10	10	10		

T18, T19 ... T23 – теми змістових модулів.

Поточний контроль				Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №6					
T24	T25	T26	T27	40	100
15	15	15	15		

T24, T25 ... T27 – теми змістових модулів.

Другий семестр - залік
П'ятий семестр - залік
Сьомий семестр - іспит

У програмі запланований курсовий проект

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до _____	до _____	до _____	100

На 3-му курсі (у п'ятому семестрі) окремо оцінюються виконання і захист курсової роботи за шкалою ECTS. Дана оцінка виставляється в окрему відомість.

Визначені підсумкові оцінки за модулі виставляються у заліково-екзаменаційні відомості за шкалою ECTS і національною шкалою.

Теми для курсових робіт

1. Місце і роль організації туризму в системі менеджменту туризму в сучасних умовах.
2. Вплив розвитку туризму на економіку країни.

3. Історія виникнення туризму та його визначення на різних етапах розвитку.
4. Фактори, що впливають на розвиток туризму в Україні.
5. Характеристика стану та перспективи розвитку виїзного туризму в Україні.
6. Характеристика стану й перспективи розвитку в'їзного туризму в Україні.
7. Характеристика стану й перспективи розвитку внутрішнього туризму в Україні.
8. Привабливість туристських ресурсів України для розвитку міжнародного туризму.
9. Визначення пріоритетних напрямків розвитку туризму в Україні.
10. Роль і завдання всесвітніх туристських об'єднань і організацій загального характеру в розвитку світового туризму.
11. Роль і завдання всесвітніх туристських об'єднань і організацій галузевого характеру в розвитку світового туризму.
12. Роль і завдання регіональних туристських об'єднань і організацій загального характеру в розвитку туризму.
13. Роль і завдання регіональних туристських об'єднань і організацій галузевого характеру в розвитку туризму.
14. Спеціалізовані туристські об'єднання і організації. Їх роль і завдання у розвитку туризму.
15. Особливі туристські об'єднання і організації. Їх роль і завдання у розвитку туризму.
16. Українські туристські об'єднання і організації. Мета їх створення і функціонування.
17. Основні завдання державного регулювання туризму в Україні.
18. Порівняння туристських формальностей при організації виїзного туризму до різних країн світу.
19. Шенгенська угода та її значення для туризму.
20. Місце і значення туристських підприємств в економіці України.
21. Характеристика стану й перспективи розвитку туристських підприємств в Україні.
22. Мотиви вибору турфірми потенційним споживачем турпродукту.
23. Характеристика процесу спілкування з потенційним клієнтом тур фірми.
24. Соціально-психологічні особливості туристської діяльності.
25. Інтер'єр офісу туристського підприємства та його вплив на роботу з клієнтом.
26. Вплив кваліфікації персоналу на результати роботи турфірми.
27. Фактори, що впливають на прийняття рішення клієнтом турфірми.
28. Вплив рекламної діяльності на результати роботи туристського підприємства.
29. Значення виставок для розвитку туризму.
30. Стан та тенденції розвитку виставкової діяльності в галузі туризму в Україні.
31. Значення ліцензування для розвитку нових партнерських відносин у сфері туризму.
32. Сучасний стан і тенденції розвитку сертифікації туристських послуг в Україні.
33. Характеристика стану стандартизації туристських послуг в різних країнах світу.
34. Сучасні підходи до проектування турпродуктів.
35. Характеристика засобів просування турів на ринку туристських послуг.
36. Каталог туроператора як основний носій інформації для просування туристського продукту.
37. Формування збутової мережі.
38. Становлення і тенденції розвитку індустрії туризму.
39. Проблеми визначення якості туристського продукту та шляхи їх розв'язання.
40. Характеристика сучасних підходів до керування якістю турпродукту.
41. Стан і тенденції розвитку туристського ринку в Україні.
42. Характерні особливості й тенденції розвитку туристського ринку Європейського регіону.
43. Характерні особливості й тенденції розвитку туристського ринку Американського регіону.
44. Характерні особливості й тенденції розвитку туристського ринку Південно-Азіатського регіону.

45. Характерні особливості й тенденції розвитку туристського ринку Азіатсько-Тихоокеанського регіону.
46. Характерні особливості й тенденції розвитку туристського ринку Близько-Східного регіону.
47. Характерні особливості й тенденції розвитку туристського ринку Африканського регіону.
48. Стан і тенденції розвитку конкуренції на туристському ринку України.
49. Основні напрямки удосконалення роботи туристських підприємств на базі впровадження досягнень науково-технічного прогресу.
50. Сучасний стан і перспективи розвитку страхування в туризмі.
51. Порівняння вимог до страхування туристів у різних країнах світу.
52. Аналіз факторів, що визначають ефективність страхування в туризмі.
53. Взаємозв'язок розвитку транспортної системи країни і розвитку туризму.
54. Характеристика найпотужніших готельних ланцюгів світу.
55. Характеристика проблем розвитку готельного господарства та шляхів їх подолання.
56. Характеристика найпотужніших ресторанних ланцюгів світу.
57. Характерні особливості національної кухні різних країн світу.
58. Стан і перспективи розвитку екскурсійної діяльності в Україні.
59. Аналіз потенційних можливостей санаторно-курортного комплексу України.
60. Ефективність використання Інтернет технологій в туризмі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	дуже добре	
75-84	C	добре	
70-74	D	задовільно	
60-69	E	допустимо	
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни. Силабус. Конспекти лекцій та семінарських занять.. Методичні матеріали до проведення семінарських занять та виконання завдань із самостійної роботи. Підручники і навчальні посібники. Питання для поточного контролю і тестові завдання. Презентації, ілюстративно-демонстраційні засоби навчання, програмне забезпечення.

14. Рекомендована література

Основна

1. Безуглий В.В., Костащук І.І., Яворська В.В. Географія всесвітньої спадщини (туристичні атракції). Дніпро: ЛІРА, 2021. 528 с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці, 2003. 300 с.

3. Козловський Є.В. Правове регулювання туристичної діяльності. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2015. –272 с.
4. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 104 с.
5. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. К. : Альтерпрес, 2003.
6. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес : теорія та практика. Навч. посібник. К. : Центр учбової літератури. 2007. 424 с.
7. Мелконян Д. В., Яворська В. В. Статистика в туризмі : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 195 с.
8. Писаревський І. М., Погасій С. О., Покоłodна М. М. Організація туризму : підручник. Харків: ХНАМГ, 2008. 541 с.
9. Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Основи екологічного туризму: навч. посіб. Одеса: Вид-во "Друк Південь", 2018. 232 с.
10. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : підручник. Київ : Грамота, 2006. 264 с.
11. Топчієв О. Г., Коломієць К. В., Сич В. А., Яворська В. В. Структурування рекреаційно-туристичного потенціалу на засадах географічного середовища: Монографія. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С., 2020. 332 с.
12. Топчієв О. Г., Яворська В. В., Сич В. А., Коломієць К. В. Рекреаційно-туристичний потенціал: напрями систематики і кваліметричної оцінки. Навчальний посібник. Одеса : Бондаренко М.О., 2022. 280 с.
13. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. 463 с.
14. Федорченко В. К., Пазенок В. С., Кручек О. А. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму. К. : ВЦ «Академія», 2013. 368 с.

Додаткова

1. Джефінкс Ф. Реклама: Практ. посіб.: Пер. з 4-го англ. вид. К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001. 456 с.
2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 224 с.
3. Коломієць К. В., Яворська В. В., Сич В. А.. Територіальна організація туристично-рекреаційної діяльності Українського Причорномор'я. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 290 с.
4. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 368 с.
5. Мойсєєв В. А. Паблік рілейшнз. Навч. посібник. К.: Академвидав, 2007. 256 с.
6. Мунін Г.Б., Змієв А.О., Зінов'єв Г.О., Самарцев Є.В., Гаца О.О., Максимець К.П., Роглев Х.Й. Управління сучасним готельним комплексом: навч. посібник. К.: Ліра-К, 2005. 520 с.
7. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків. нац. ун-т міського гос-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2017, 180 с.
8. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємства. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
9. Сало Я.М. Організація обслуговування населення на підприємствах харчування. Ресторанна справа. Довідник офіціанта. Львів: Афіша. 2004. 336 с.
10. Саранча Г.А. Метрологія, стандартизація, відповідність, акредитація та управління якістю: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 672 с.
11. Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Розвиток наукових підходів до просторової організації рекреації та туризму. Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 7-8 травня, 2019 р.). Тернопіль: СМП "Тайп", 2019. С. 174-179.

12. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Вид-во Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
13. Смолій В. А., Федорченко В. К., Цибух В. І. Енциклопедичний словник-довідник з туризму. К.: Видавничий дім "Слово", 2006. 372 с.
14. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В. Напрями систематизації рекреаційних благ. Вісник Одеського національного університету. Серія Географічні та геологічні науки. 2020. Том 25. Вип. 2 (37). С. 199-212.
15. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Принципи і методи кваліметричної оцінки рекреаційно-туристичного потенціалу. Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки. 2022. Том 27. Випуск 1(40). С. 114-129.
16. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С. Планування територій: Навч. посіб. Херсон: Грін, Д.С., 2014. 268 с.
17. Яворська В. В., Коломієць К. В., Сич В. А. Вплив міжнародних транспортних коридорів на розвиток туризму регіону Українського Причорномор'я. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: географічні науки, 2017. Вип. 7. С. 248-253.
18. Яворська В. В., Сич В. А., Коломієць К. В. Рекреаційно-туристична діяльність в сучасній структурній перебудові господарства. Теорія, практика та інновації розвитку туристичної і готельно-ресторанної індустрії: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (Умань, 27-28 травня 2021 р.). Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. С. 158-161.
19. Яворська В.В., Сич В.А., Гевко І.В. Конкурентоспроможність туристської галузі України. Актуальні проблеми розвитку освіти в сфері туризму, фізичної культури та спорту: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф.: (Хмельницький, 5-6 квітня 2022 р.). Хмельницький: ФОП Цюпак А.А., 2022. С. 89-94

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Головне управління статистики в Одеській області <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>
2. Державна служба статистики <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.onu.edu.ua/>
4. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО – Режим доступу : <http://whc.unesco.org/>
5. UNWTO Tourism Highlights, 2017 Edition [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>.